



Õiguskantsler

Teie 14.10.2015 nr

Meie 17.11.2015 nr 7-6/151377/1505107

## **Elatisnõude sundtäitmine**

Lugupeetud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole seoses Teie suhtes toimunud täitemenetlusega, milles sundtäideti elatisnõuet.

Kohtutäitur pidi rakendama Teie suhtes elatisnõude sundtäitmisel ning sissetuleku arestimisel täitemenetluse seadustiku (TMS) § 132 nõudeid. TMS § 132 lg 1 sätestab, et sissetulekut ei arestita, kui see ei ületa ühe kuu eest ettenähtud palga alammäära<sup>1</sup> suurust või vastavat osa nädala või päeva sissetulekust. TMS § 132 lg 1<sup>1</sup> omakorda sätestab nimetatud reeglist erandi - kui sissenõude pööramine võlgniku muule varale ei ole viinud või eeldatavalt ei vii lapse elatisnõude täielikule rahuldamisele, võib arestida kuni pool § 132 lõikes 1 nimetatud sissetulekust (s.o käesoleval ajal kehtivast palga alammäärast tulenevalt 195 eurot).

TMS § 132 lõikest 2 tuleneb reegel, et kui võlgnik peab seadusest tulenevalt ülal teist isikut või maksab talle elatist, suureneb mitteamestitav summa iga ülalpeetava kohta ühe kolmandiku võrra palga alammäärast kuus, välja arvatud juhul, kui sundtäidetakse lapse elatisnõuet. Seega, kui muude nõuete sundtäitmisel saab kohtutäitur arvesse võtta seda, kas võlgnikul on ülalpeetavaid (ning vastavalt suurendada mitteamestitavat summat), siis elatisnõuete täitmisel § 132 lõikes 2 sätestatud erand ei rakendu ning täitur peab lähtuma TMS § 132 lõigetest 1 ja 1<sup>1</sup>, mille tulemusena võib sissetuleku mitteamestitav osa olla pool kuupalga alammäärast, ehk 195 eurot.

Seega järgis kohtutäitur Teie sissetuleku arestimisel TMS § 132 lõike 2 nõudeid.

Kas vähendada konkreetsel juhul teise ülalpeetava lapse huvides elatist alla miinimummäära, on kohtu otsustada.<sup>2</sup> [Perekonnaseaduse](#) (PKS) § 102 lg 2 kohaselt võib kohus mõjuval põhjusel vähendada elatist alla seaduses sätestatud miinimummäära. Mõjuvaks põhjuseks võib seaduse järgi olla muu hulgas vanema töövõimetus või olukord, kus vanemal on teine laps, kes elatise väljamõistmisel seaduses sätestatud miinimummääras osutuks varaliselt vähem kindlustatuks kui elatist saav laps. Kuna seadus sätestab mõjuvate põhjuste mitteammendava loetelu, võib kohus lugeda mõjuvaks ka muud põhjused.

<sup>1</sup> Kehtiv kuupalga alammäär täistööajaga töötamise korral on 390 eurot, vt [Vabariigi Valitsuse 28.11.2013 määrus](#).

<sup>2</sup> Harju Maakohtu [ ] otsusest (tsiviilasi [ ]) nähtub, et olete kohtule esitanud andmed oma ülalpeetavate kohta ning kohus on nendest asjaoludest otsuse tegemisel teadlik olnud.

Teie varalise seisundi või muude asjaolude muutumisel on Teil võimalik pöörduda uuesti kohtusse elatise vähendamiseks. Riigikohus on selgitanud<sup>3</sup>, et ka seaduses sätestatud miinimumelatise (s.t Vabariigi Valitsuse kehtestatud kuupalga alammäära) muutumine annab aluse nõuda kohtulahendiga väljamõistetud elatise suuruse muutmist. See tähendab, et palga alammäära tõstmisel tekib elatiseks õigustatud isikul õigus elatise suurendamisele<sup>4</sup>, Teil omakorda aga õigus esitada kohtule vastuväited, et esinevad PKS § 102 lõikes 2 nimetatud mõjuvad põhjused, millest tulenevalt võib elatis jääda alla miinimummäära. Loomulikult hindab kohus, kas konkreetsel juhul on tegemist mõjuva põhjusega või mitte.

Kui Teie pere sissetulek jääb elatishoolduste arestimise tulemusena alla [sotsiaalhoolekande seadusega](#) kehtestatud toimetulekupiiri, on Teil võimalik taotleda kohalikult omavalitsuselt toimetulekutoetust. Toimetulekutoetuse saamise tingimuste kohta leiate infot [Sotsiaalministeeriumi veebilehelt](#).

Käesolevaga lõpetan Teie avalduse menetlemise ning annan teada, et alustan põhiseaduslikkuse järelevalve menetlust, hindamaks, kas elatise määramist ja elatishoolduste sundtäitmist puudutavad normid on kooskõlas võrdse kohtlemise põhimõtte ning lapse õiguste konventsioonist tuleneva lapse parimate huvide esikohale seadmise põhimõttega.

Lugupidamisega

*/allkirjastatud digitaalselt/*

Ülle Madise

Kristi Paron 6938411  
Kristi.Paron@oiguskantsler.ee

---

<sup>3</sup> Riigikohtu [28.10.2015 otsus](#) punkt 12.

<sup>4</sup> Tavaliselt on kohtumäärused elatise väljamõistmise kohta sõnastatud selliselt, et elatis on seotud kehtiva palga alammääraga ja palga alammäära suurenemisel ei pea elatiseks õigustatud isik uuesti kohtusse pöörduma.